

**06-08 жовтня
2021 року
М.ХЕРСОН**

***Матеріали науково-практичної
Інтернет-конференції викладачів,
молодих вчених та студентів***

***ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ
РАЦІОНАЛЬНОГО
ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ
РЕСУРСІВ АКВАТОРІЙ ТА
ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ***

ЗМІСТ

Секція «ВОДНІ БІОРЕСУРСИ ТА АКВАКУЛЬТУРА»

Бажан А.А. АНАЛІЗ РОЗМІРНО-СТАТЕВОГО ДИМОРФІЗМУ В СТАДІ ПІЛЕНГАСУ <i>LIZA NAEMATOSNEILUS</i> АЗОВСЬКОГО МОРЯ	7
Бер-Тамосєв Л.О. БІОЛОГІЧНІ ПОКАЗНИКИ НЕРЕСТОВОГО СТАДА ЛЯЩА ДНІСТРОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА	10
Завадський І.В. АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ САМИЦЬ ЛЯЩА	14
Завадський О.В. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОМИСЛОВОГО ВИКОРИСТАННЯ СТАДА КАРАСЯ ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ	17
Зубрицька Ю.О. ОСОБЛИВОСТІ ЖИВЛЕННЯ СТАДА СУДАКА ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ	20
Капенко В.О. ПРОДУКЦІЙНО-ДЕСТРУКЦІЙНІ ПРОЦЕСИ У ВИРОЩУВАЛЬНИХ СТАВАХ ХВЕЗ	23
Кекух А.В. УДОБРЕННЯ СТАВІВ В ПРОЦЕСІ ВИРОЩУВАННЯ ЦЬОГОЛІТОК КОРОПОВИХ РИБ В УМОВАХ ХВЕЗ	26
Котін О.В. РІСТ ДВОЛІТОК КОРОПОВИХ РИБ В ПРОЦЕСІ ВИРОЩУВАННЯ РИБОПОСАДКОВОГО МАТЕРІАЛУ ДЛЯ ЗАРИБЛЕННЯ НИЖНЬОГО ДНІПРА	31
Оліщук О.В., Вольський В.М., Забутній В.А., Чуприна Д.О., Митронов С.В., Олексенко В.О., Федянін Ю.І., Коржов Є.І. ОГЛЯД ОСНОВНИХ ПРИЧИН ІНВАЗІЇ ГІДРОБІОНТІВ НА ТЕРИТОРІЮ ГИРЛОВОЇ ДІЛЯНКИ ДНІПРА	34
Петруня Б.В. ГІДРОБІОЛОГІЧНИЙ РЕЖИМ ДВОХ ГОСПОДАРСТВ В ПРОЦЕСІ КУЛЬТИВУВАННЯ ЦЬОГОЛІТОК ВЕСЛОНОСА	38
Турчин В.Ю. ГІДРОБІОЛОГІЧНИЙ РЕЖИМ В СТАВАХ ПРИСИВАШІЩА	41
Цуркан Л.В. ВПЛИВ УМОВ УТРИМАННЯ БЛАКИТНОГО ГУРАМІ (<i>TRICHOGASTER TRICHOPTERUS</i>) НА ХАРАКТЕР ЙОГО ПОВЕДІНКИ	45

Секція «ЕКОЛОГІЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА»

Алмашова В.С., Заболоцький В.М. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ПОВОДЖЕННЯ З ТВЕРДИМИ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ НА ТЕРИТОРІЇ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	48
---	-----------

ОСОБЛИВОСТІ ЖИВЛЕННЯ СТАДА СУДАКА *SANDER LUCIOPERCA* ДНІПРОВСЬКО-БУЗЬКОЇ ГИРЛОВОЇ ОБЛАСТІ

Ю.О. Зубрицька – здобувач вищої освіти, Херсонський ДАЕУ

Зростання антропогенного навантаження на Світовий Океан в цілому і Дніпровсько-Бузьку гирлову область зокрема в кінці минулого на початку поточного сторіччя вкрай негативно вплинуло на запаси водних біологічних ресурсів акваторії [1-5]. Популяції головних промислових видів риби перейшли кордони біологічного пристосування, що проявилось у різкому зменшенні їх чисельності. Одним з найбільш цінних промислових напівпрохідних видів акваторії завжди був об'єкт наших досліджень – судак *Sander lucioperca* [2, 5-7]. Його біологія є достатньо вивченою у загальному плані, але в межах ареалу, який у своєму складі має відповідні популяції, доцільно дослідити певні аспекти, які є впливовими на ефективність промислу. Відомо, що пристосувальні здібності природних популяцій риби базуються головним чином на величині забезпеченості їжею. Живлення риби вивчають як одну з ланок трансформації енергії у водоймі, як один з факторів, що визначають саме існування популяції, властивість популяції підтримувати чисельність на належному рівні, що впливає на фізіологічний стан риби, їх розподіл по акваторії, обумовлює певним чином характер утворення промислових скупчень [8, 9]. Забезпечення харчових потреб риби вважається одним із важливіших факторів, що визначають саме існування промислових популяцій риби, їх виживаність та величину рибопродуктивності водойм. Недостатня забезпеченість їжею призводить до зниження темпу росту, робить рибу більш вразливою до нестачі кисню, вмісту токсичних речовин та до хвороб [10, 11].

В той же час збільшення біомаси кормових об'єктів в ареалі агулу виду призводить до зростання росту і покращення усіх показників популяції. Важливим також є склад кормових організмів, наявність в біоценозі достатньої кількості улюблених кормових об'єктів. При цьому необхідно пам'ятати, що раціон більшості риби і судака зокрема певним чином змінюється як під впливом кількості харчових об'єктів, так і під впливом інших екологічних умов.

Вивчення питань, які пов'язані з забезпеченням їжею, може служити об'єктивним показником стану популяції риби, особливо в умовах мешкання, які змінюються. Оцінка забезпечення їжею, як правило, робиться по окремим біологічним показникам, таким як чисельність популяції, темп лінійного росту і масонакопичення, інтенсивність жирутворення, широта харчового спектру, раціон, чисельність і біомаса кормових організмів і т.п. Нами було проведено аналіз живлення судака у червні місяці, тобто в момент активної відгодівлі після нересту.

Матеріал для даної роботи збирався на акваторії Дніпровсько-Бузької гирлової області в березні – серпні 2020 року. Дослідження змісту травного тракту судака проводили методом індивідуального аналізу [9, 12]. Відібрану рибу з промислових знарядь лову розтинали від анального отвору до

міжз'ябрової щілини, вилучали кишечник і переносили його на марлеву серветку. Кишкові тракти у польових умовах фіксували 4%-вим розчином формаліну. Камеральну якісну та кількісну обробку проб проводили в умовах проблемної науково-дослідної лабораторії кафедри водних біоресурсів та аквакультури Херсонського ДАЕУ.

Спектр живлення особин нижньодніпровської популяції судака представлений на рисунку 1.

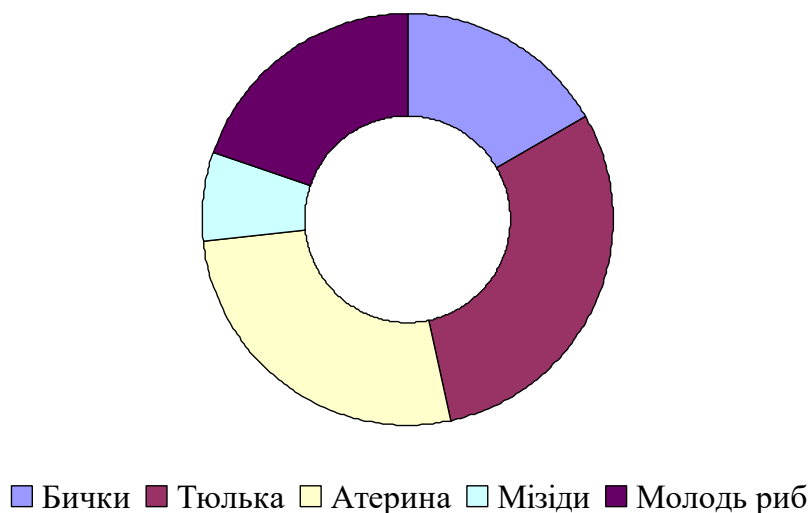

Рис.1 Спектр живлення судака Дніпровсько-Бузької гирлової області

Переважаючими видами в харчуванні судака, локалізованого в межах гирлової області, були пелагічні риби – тюлька і атерина, які разом склали 56,6%. Молодь інших риб і бички склали в їжі судака 26,3%. Допоміжну роль відігравали ракоподібні - мізи́ди (7,12%), які мабуть випадково попали у шлунок судака. Враховуючи той факт, що основними компонентами живлення судака є тюлька і атерина, запаси яких в межах акваторії, що вивчалася, великі та недовикористовуються промислом, можна зробити висновок, що забезпеченість судака їжею достатня. На користь останнього твердження свідчать високі показники загального індексу наповнення ШКТ, які у окремих особин судака коливалися в межах від 126‰ до 156‰, складаючи в середньому 138,45 ‰.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Коржов Є.І., Кутіщев П.С., Гончарова О. В., Дяченко В.В. Оцінка можливих негативних екологічних наслідків скорочення об'ємів надходження прісних вод до Дніпровсько-Бузького лиману. Збірник наукових праць: Водні екосистеми та збереження їх біорізноманіття. Житомир: ПНУ, 2020. С. 13-15.
2. Пилипенко Ю.В., Оліфіренко В.В., Корнієнко В.О., Поліщук В.С, Довбиш О.Е., Лобанов І.А. Екологічні передумови раціонального ведення рибного

- господарства Дніпровсько-Бузької естуарної області. Херсон: Гринь Д.С., 2013. 190 с.
3. Козичар М.В., Федько В.С. Вплив антропогенних факторів на Світовий океан. Матеріали науково - практичної конференції викладачів, молодих вчених та здобувачів вищої освіти «Інноваційні підходи до формування та управління антропогенними і природними екосистемами півдня України». (18 - 19 березня 2020 р., м. Херсон). Херсон:ХДАУ, 2020. С.128-131.
 4. Дяченко В.В. Екологічні аспекти зміни внутрішньорічного розподілу стоку Дніпра в сучасний період. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. World science: problems, prospects and innovations. Perfect Publishing. Toronto, Canada. 2021. С. 192-198.
 5. Korzhov Ye. Analysis of possible negative environmental and socio-economic consequences of freshwater drain reduction to the Dnieper-Bug mouth region / Perspectives of world science and education. Abstracts of the 8th International scientific and practical conference. Osaka, Japan, 2020. P. 84-90.
 6. Шерман І.М., Гейна К.М., Козій М.С., Кутіщев П.С., Воліченко Ю.М. Рибальство та рибництво трансформованих річкових систем півдня України: Наукова монографія. Херсон: Вид-во Гринь Д.С., 2016. 308 с.
 7. Гейна К.М. Стан та динаміка поповнення промислового запасу іхтіофауни пониззів р. Дніпро. Рибогосподарська наука України. Київ: ІРГ НААНУ, 2019. № 1. С 17 – 27.
 8. Лобанов І.А., Пилипенко Ю.В., Корнієнко В.О. Особливості живлення ляща у преднерестовий період у пониззі Південного Бугу і Бузькому лимані. Рибогосподарська наука України. Київ: ІРГ НААНУ, 2009. № 1. С 80 – 83.
 9. Пилипенко Ю.В., Шевченко П.Г., Цедик В.В., Корнієнко В.О. Методи іхтіологічних досліджень: Навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 432 с.
 10. Olifirenko, V.V., Kornienko, V.V. Ecological-faunistic analysis of parasites of fish larvae and fry in the lower reaches of the Dnieper. Achievements of Ukraine and the EU in ecology, biology, chemistry, geography and agricultural sciences: Collective monograph. Vol.2. Riga, Latvia: "Baltija Publishing", 2021. P. 428-445. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-086-5-33>.
 11. Olifirenko V.V., Kornienko V.O., Kozichar M.V. The influence of immunostimulators on the survival of breeders of herbivorous fish. Таврійський науковий вісник. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 119. С. 257-264.
 12. Пилипенко Ю.В., Корнієнко В.О. Методика збору та обробки матеріалів по живленню риб. Херсон: Колос, 2009. 34 с.